

Váš dopis ze dne 29. ledna 2021

Praha 11. února 2021

Odpověď Ministerstva zdravotnictví na žádost o informaci dle zákona č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

K Vámi podané žádosti o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, doručené Ministerstvu zdravotnictví dne 29. ledna 2021, evidované pod č. j.: [redacted] ve věci *náhradního mateřství*:

- 1) *zda Ministerstvo zdravotnictví připravuje legislativu upravující podmínky pro provádění umělého oplodnění v rámci náhradního mateřství, zejména změnu zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách;*
- 2) *zda Ministerstvo zdravotnictví připravuje či výhledově plánuje novelu jiných právních předpisů s ohledem na fenomén náhradního mateřství;*
- 3) *zda Ministerstvo zdravotnictví eviduje statistické údaje, které souvisí s náhradním mateřstvím, a pokud ano, prosím o jejich poskytnutí;*
- 4) *zda Ministerstvo zdravotnictví nějakým způsobem řeší skutečnost, že reprodukční kliniky náhradní mateřství nabízejí jako službu, ačkoliv stávající znění zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách tuto praxi neumožňuje,*

Vám sdělujeme následující:

Náhradní (surogátní) mateřství není v ČR legislativou upraveno. Není tedy výslovně zakázáno ani dovoleno, kdy čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod říká, že „každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá“.

V ČR je mateřství jasně definováno v zákoně č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, § 775 následovně: „Matkou dítěte je žena, která je porodila.“

Úprava náhradního (surogátního) mateřství jako metody asistované reprodukce ve „zdravotnických“ právních předpisech byla v předcházejících obdobích shledána nevhodnou, neboť zcela absentuje úprava soukromoprávní. „Zdravotnické“ právní předpisy by ji neměly předbíhat. Případná „zdravotnická“ úprava by měla jít společně s úpravou soukromoprávních norem. V České republice je náhradní mateřství pouze okrajově zmíněno v § 804 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který se zabývá překážkami osvojení (působnost Ministerstva spravedlnosti ČR). Náhradní mateřství je tedy proces, který u nás není zakázán, ale pro jeho výkon neexistuje žádná speciální právní úprava.

Snaha o úpravu náhradního (surogátního) mateřství byla projevována při projednávání novely zákona o specifických zdravotních službách (nyní zákon č. 202/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, a to cestou pozměňovacích poslaneckých návrhů, které nebyly v rámci schvalování zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR přijaty.

Metoda náhradního mateřství je postup asistované reprodukce vyhrazený pouze pro medicínské indikace. Sekce asistované reprodukce ČGPS ČLS JEP na žádost Ministerstva zdravotnictví ČR vypracovala v březnu 2016 kritéria pro výběr matky. (Žena musí být občankou ČR, věk do 49 let, musí mít písemná doporučení od gynekologa, všeobecného praktického lékaře, psychologa a právníka, že byla řádně poučena o proceduře a jejím následkům rozumí.) Podotýkáme, že doporučené postupy/odborná doporučení nejsou právně závazná, ale měly by vyjadřovat co je v dané problematice považováno za lege artis.

Ministerstvo zdravotnictví ČR nemá v plánu legislativních prací pro rok 2021 úpravu náhradního mateřství, avšak pokud by k nějaké regulaci mělo dojít, tato problematika by měla být řešena především ze strany Ministerstva spravedlnosti ČR ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví ČR.

Ministerstvo zdravotnictví ČR neviduje statistická data k dané problematice.

S pozdravem

